

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

18.03.2024. – 22.03.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 25.03.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
18.03.2024. – 22.03.2024.

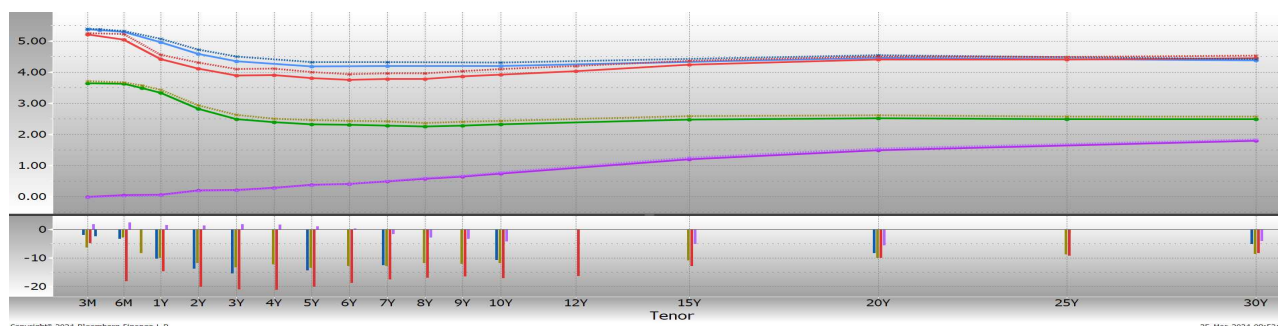
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	15.3.24	22.3.24	15.3.24	22.3.24	15.3.24	22.3.24	15.3.24	22.3.24
2 godine	2,95	2,83	4,73	4,59	4,33	4,12	0,19	0,20
5 godina	2,47	2,33	4,33	4,18	4,02	3,82	0,38	0,39
10 godina	2,44	2,32	4,31	4,20	4,10	3,93	0,79	0,74

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	15.3.24	22.3.24
3 mjeseca	3,743	3,672
6 mjeseci	3,666	3,638
1 godina	3,461	3,360

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 22.03.2024. godine (pune linije) i 15.03.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su prošle sedmice ponovo korigirani duž cijele krive, ali ovog puta na niže. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 11 i 14 baznih poena, a prinosi italijanskih obveznica između 5 i 7 baznih poena. Najveće promjene u prinosima obveznica uslijedile su u četvrtak i petak. **Protoklog četvrtka SNB (Švicarska narodna banka) je neočekivano donijela odluku da smanji referentnu kamatnu stopu za 25 baznih poena i tako postane prva veća centralna banka koja je počela ublažavati monetarnu politiku.**

Zvaničnici ECB, većinom, još uvijek ukazuju na juni kao najvjerojatniji datum prvog smanjenja kamatnih stopa ove institucije. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da ECB treba sačekati do juna za više informacija, uključujući evoluciju plaća, prije donošenja odluke o kamatnim stopama. Predsjednica Lagarde je izjavila da se ECB ne može obavezati na dodatno smanjenje troškova kreditiranja nakon vjerovatnog prvog smanjenja kamatnih stopa u junu, kao i da će biti ovisna o objavljenim podacima i nastaviti sa principom “sastanak po sastanak“, te da se neće unaprijed obavezivati za put smanjenja kamatnih stopa. Član UV ECB Holzmann je izjavio da bi finansijska tržišta trebala u obzir uzeti i rizik mogućnosti da ECB ne smanji kamatne stope, odnosno da se, u svakom slučaju, smanjenje neće desiti automatski. Dodao je kako postoji niz rizika koji se trenutno ne mogu istražiti, djelimično jer neki od podataka još nisu dostupni.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	Stopa inflacije – EZ (final.)	FEB	2,6%	2,8%
2.	Stopa temeljne inflacije – EZ (final.)	FEB	3,1%	3,3%
3.	Troškovi rada – EZ (G/G)	IV kvartal	-	5,2%
4.	Trgovinski bilans- EZ (u milijardama EUR)	JAN	-	14,3
5.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G)	JAN	-	2,8%
6.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	MAR	47,0	46,5
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	MAR	50,5	50,2
8.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	MAR	49,7	49,2
9.	Bilans tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR)	JAN	-	31,9
10.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	MAR	-15,0	-15,5
11.	ZEW indeks trenutnog povj. investitora – Njemačka	MAR	-82,0	-81,7
12.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	MAR	20,5	19,9
13.	Ifo indeks očekivanog poslovnog povjerenja – Njemačka	MAR	84,7	84,4
14.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	FEB	-3,8%	-4,4%
15.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	JAN	-	-1,5%
16.	Maloprodaja – Francuska (G/G)	FEB	-	-2,0%
17.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska	FEB	3,7%	3,6%

SAD

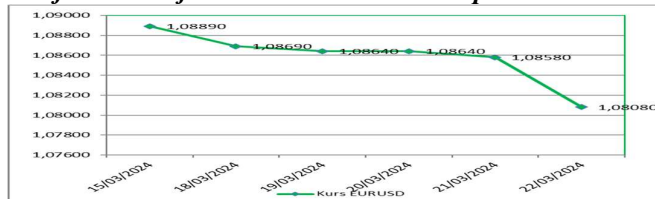
FOMC je na sjednici održanoj sredinom protekle sedmice, u skladu sa očekivanjima, donio odluku da referentnu kamatnu stopu ostavi nepromijenjenom peti uzastopni sastanak. Ciljani raspon je zadržan na 5,25–5,50%. U objavljenim ekonomskim izgledima, Fed je zadržao očekivanja za tri smanjenja kamatnih stopa po 25 baznih poena do kraja godine, dok čeka potvrdu u pogledu smanjenja inflatornih pritisaka. Krajem prošle godine očekivana su četiri smanjenja u 2024. godini. Predsjednik Fed-a Jerome Powell je izjavio da će vjerovatno biti prikladno započeti sa smanjenjem kamatnih stopa ove godine, dodajući da bi FOMC mogao početi usporavati smanjenje kvantitativnih olakšica “relativno skoro“. Istakao je da je inflacija značajno smanjena, ali je i dalje previsoka. Izjavio je i da bi iznenadni porast nezaposlenosti mogao potaknuti Fed da smanji kamatne stope, te naglasio važnost uključivanja direktnih povratnih informacija od pojedinaca i preduzeća u kreiranje monetarne politike, pored tradicionalnih makroekonomskih podataka.

Tržišni učesnici očekuju da bi u junu Fed mogao početi sa smanjenjem kamatnih stopa. Prema prognozama analitičara sljedeći ciklus smanjenja kamatnih stopa neće biti agresivan poput prethodnih ciklusa, te bi stoga kamatne stope trebale ostati strukturno više u godinama koje dolaze. U novim kvartalnim projekcijama koje su objavili, kreatori monetarne politike Fed-a predviđaju da će se snažniji rast i inflacija iznad ciljanog nivoa od 2% zadržati i u narednoj godini. Ekonomisti Goldman Sachs Group Inc. promijenili su prognoze kretanja monetarne politike Fed-a, te sada očekuju smanjenje referentne kamatne stope za 75 baznih poena ove godine umjesto ranije prognoziranih 100 baznih poena.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Vodeći indeks	FEB	-0,1%	0,1%	-0,4%
2.	Prodaja postojećih kuća (M/M)	FEB	-1,3%	9,5%	3,1%
3.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	15. mar	-	-1,6%	7,1%
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	MAR	51,8	52,5	52,2
5.	PMI indeks uslužnog sektora P	MAR	52,0	51,7	52,3
6.	Kompozitni indeks P	MAR	52,2	52,2	52,5
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	16. mar	213.000	210.000	212.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	9. mar	1.820.000	1.807.000	1.803.000
9.	Indeks započetih kuća (M/M)	FEB	8,2%	10,7%	-12,3%
10.	Indeks građevinskih dozvola (M/M)	FEB	0,5%	1,9%	-0,3%

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0889 na nivo od 1,0808.

VELIKA BRITANIJA

Fokus tržišta Velike Britanije je tokom protekle sedmice bio usmjeren na objavljivanje podataka o stopi inflacije, koja je zabilježila najniži nivo od septembra 2021. godine, kao i na sastanak BoE održan u četvrtak. **Kreatori monetarne politike BoE su na sastanku odlučili zadržati postojeću monetarnu politiku i nepromijenjenu referentnu kamatnu stopu od 5,25%, peti put zaredom, navodeći da su "ohrabrujući znakovi" smanjenja inflacije.** Ova odluka se reflektirala i na pad prinosa obveznica Velike Britanije koji su zabilježili smanjenje duž cijele krive. Članovi Odbora su izglasali odluku sa 8:1, pri čemu su Catherine Mann i Jonathan Haskel odustali od prethodnog stava za povećanje kamatnih stopa, dok je sa druge strane Swati Dhingra nastavila da glasa za smanjenje kamatnih stopa za 25 baznih poena.

BoE je u saopćenju navela da će i nakon smanjenja kamatnih stopa monetarna politika ostati restriktivna. BoE očekuje da će se indeks potrošačkih cijena vratiti na ciljani nivo u II kvartalu, budući da se gornja granica cijena energije za domaćinstva ponovo smanjuje u aprilu. Saopćeno je i da će nastaviti pratiti naznake upornih inflatornih pritisaka i otpornosti ekonomije u cjelini, uključujući uvjete na tržištu rada, rast plaća i inflaciju usluga. Guverner BoE Bailey je dodao da su posljednjih sedmica uočili dodatne ohrabrujuće znakove da se inflacija smanjuje. Bailey smatra da još nije sigurno da li će se stopa inflacije vratiti na ciljani nivo od 2% i održati se na tom nivou prije razmatranja smanjenja referentne kamatne stope, ali je priznao pozitivne pomake u tom pravcu. U odvojenoj izjavi, guverner BoE Bailey je izrazio optimizam u pogledu ekonomije Velike Britanije, navodeći mogućnost smanjenja kamatnih stopa. Dodao je da su dva člana Odbora odustala od povećanja kamatnih stopa, zbog smanjene inflacije, što signalizira na pozitivno kretanje. Bailey je naglasio fleksibilan pristup budućim prilagođavanjima kamatnih stopa, navodeći da je odsustvo upornih inflatornih pritisaka ključni faktor u donošenju odluka.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G)	FEB	3,5%	3,4%	4,0%
2.	Indeks maloprodajnih cijena (G/G)	FEB	4,4%	4,5%	4,9%
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	MAR	47,8	49,9	47,5
4.	PMI indeks uslužnog sektora P	MAR	53,8	53,4	53,8
5.	Kompozitni PMI indeks P	MAR	53,1	52,9	53,0
6.	Indeks povjerenja potrošača	MAR	-19	-21	-21
7.	Maloprodaja (G/G)	FEB	-0,8%	-0,4%	0,5%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,8549 na nivo od 0,8577. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,2736 na nivo od 1,2601.

JAPAN

Početkom protekle sedmice je završen dvodnevni sastanak MPC BoJ, na kojem je donesena dugoočekivana odluka BoJ da prvi put nakon 17 godina povećava kamatne stope i da nakon 8 godina okonča politiku negativnih kamatnih stopa i drugih ostataka svoje nekonvencionalne politike. BoJ je okončala najagresivniji program monetarnih stimulansa u modernoj historiji, ukinuvši posljednju negativnu kamatnu stopu na svijetu, čineći historijski pomak od pokušaja da ekonomski rast poveže sa decenijskim masivnim monetarnim stimulansima. **BoJ je postavila novi raspon referentne kamatne stope između 0,0% i 0,1%.** Članovi Odbora su izglasali dugo očekivanu odluku sa 7:2. **BoJ je ukinula i program kontrole krive prinosa**, istovremeno obećavajući da će nastaviti da kupuje dugoročne državne obveznice sa uglavnom istim iznosom kao i u ranijem periodu. Okončala je i kupovinu fondova kojima se trguje na berzi. BoJ je saopćila da će plaćati kamatu od 0,1% na prekomjerne rezerve od 21. marta. Indikacija banke da će finansijski uvjeti ostati prilagodljivi sugerira da potez BoJ nije početak agresivnog ciklusa pooštavanja kakvog smo vidjeli u SAD i Evropi posljednjih godina. Činilo se da je taj stav razočarao tržišne učesnike koji očekuju agresivnije kamatne stope. Neposredan odgovor tržišta je pokazao da investitori traže konkretnije naznake da će kamatne stope nastaviti da rastu sa povratkom Japana na "konvencionalni stav" monetarne politike. Guverner Ueda je na konferenciji za novinare izjavio da su se vratili normalnoj monetarnoj politici koja je usmjerena na kratkoročne kamatne stope, kao što je situacija kod drugih centralnih banaka. Prema njegovom mišljenju odabrat će se odgovarajući nivo kratkoročnih kamatnih stopa u skladu sa ekonomskim i cjenovnim očekivanjima. Također je naglasio da će postavke monetarne politike ostati prilagodljive jer još uvijek ima prostora da se u potpunosti postigne ciljani nivo inflacije od 2%. Prema dosadašnjim reakcijama, zvaničnici Vlade i lideri poslovne industrije su dobro prihvatili odluku BoJ. Premijer Kishida je podržao održavanje povoljnog monetarnog okruženja, smatrajući ga odgovarajućim. Kishida je dodao da nije učestvovao u razgovorima o valutnim pitanjima sa guvernerom Uedom, te je naglasio blisku saradnju između Vlade i BoJ.

Guverner BoJ Ueda je u petak najavio plan postepenog smanjenja kupovine obveznica, dopuštajući tržišnim silama da određuju dugoročne kamatne stope, signalizirajući pomak ka normalizaciji ultrastimulativne monetarne politike. Iako je BoJ odustala od kontrole krive prinosa obveznica, obavezala se da će za sada održati mjesečnu kupovinu obveznica na oko 6 milijardi JPY. Ministar finansija Suzuki je ponovo upozorio na oštru deprecijaciju JPY, ali se uzdržao od komentara o potencijalnoj intervenciji na tržištu valuta.

Tabela 7: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno	Prethodni
				stanje	period
1.	Osnovne mašinske porudžbine (G/G)	JAN	-10,5%	-10,9%	-0,7%
2.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	JAN	-	-1,5%	-1,1%
3.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY)	FEB	-785,0	-379,4	-1.760,3
4.	Izvoz (G/G)	FEB	5,1%	7,8%	11,9%
5.	Uvoz (G/G)	FEB	0,5%	0,5%	-9,8%
6.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	MAR	-	48,2	47,2
7.	PMI indeks uslužnog sektora P	MAR	-	54,9	52,9
8.	Kompozitni PMI indeks P	MAR	-	52,3	50,6
9.	Stopa inflacije (G/G)	FEB	2,9%	2,8%	2,2%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 162,31 na nivo od 163,67. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 149,04 na nivo od 151,41.

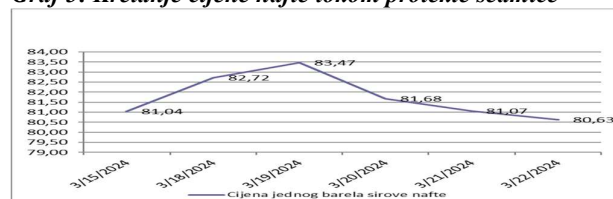
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 81,04 USD (74,42 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je zabilježila rast na najviše nivoe od oktobra prošle godine, dok je u drugoj polovini sedmice korigirana naniže. Rast cijene početkom sedmice je bio podstaknut pojačanim napadima Ukrajine na rusku energetska infrastrukturu. Irak je saopćio da planira smanjiti izvoz sirove nafte kako bi nadoknadio prekoračenje svoje kvote OPEC+. Nastavak rasta cijene ovog energenta bio je ograničen mogućnošću povećanja izvoza nafte iz Rusije. Objavljeno je da Indija značajno povećava kupovinu američke sirove nafte jer se ruski energetska tokovi smanjuju zbog sankcija. U srijedu je cijena nafte zabilježila smanjenje, uprkos podacima iz EIA koji pokazuju da su zalihe sirove nafte u SAD zabilježile neočekivani pad kako su rafinerijske operacije nastavile rasti. Zalihe sirove nafte su se smanjile za 2 miliona barela na ukupno 445 miliona barela u sedmici koja se završila 15. marta, što je u suprotnosti sa prognozama analitičara koji su očekivali blagi porast. Pod utjecajem vijesti i očekivanja vezanih za mogući prekid napada Izraela na Gazu, cijena nafte je zabilježila smanjenje. Sporazum bi mogao pomoći u ublažavanju zabrinutosti oko situacije u Gazi koja se širi regijom, te olakšati prolazak naftnih tankera kroz Crveno more. Međutim, Rusija i Kina su stavile veto na rezoluciju SAD kojom se poziva na hitan prekid vatre u ratu. U međuvremenu su jemenski Huti saopćili da kineski i ruski brodovi mogu ploviti kroz Crveno more i Adenski zaljev bez napada. S druge strane, pojedini izvještaji sugeriraju da će sve indijske rafinerije prestati uvoziti rusku naftu koja se prevozi tankerima Sovcomflot zbog američkih sankcija, što će vjerovatno utjecati na to da se kupci iz Indije okrenu prema alternativnim tržištima.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,63 USD (74,60 EUR). Cijena nafte je smanjena u odnosu na prethodnu sedmicu za 0,51%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

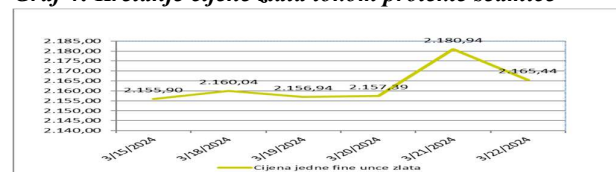

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.155,90 USD (1.979,89 EUR).

U prvoj polovini sedmice cijena ovog plemenitog metala se kretala u uskom rasponu, dok su krajem sedmice zabilježena volatilnija kretanja. Početkom sedmice cijena zlata je blago povećana, dok su tržišni učesnici bili u iščekivanju odluka sa sjednice FOMC-a. U utorak je cijena ovog plemenitog metala smanjena nakon što je BoJ izglasala ukidanje politike negativnih kamatnih stopa. Nakon sastanka FOMC-a, na kojem su zadržane prognoze vezane za tri smanjenja kamatnih stopa do kraja godine, cijena zlata je u toku trgovanja u srijedu zabilježila nove rekordno visoke nivoe (iznad 2.200 USD po unci), ali je taj inicijalni rast usporen do kraja trgovanja. Prema mišljenju ekonomskih analitičara cijena zlata i dalje ima prostora za rast, nakon što su početkom ovog mjeseca zabilježene rekordno visoke vrijednosti ovog plemenitog metala, jer nekoliko centralnih banaka nastavlja da kupuje poluge u rekordnim količinama. U četvrtak je cijena zlata zabilježila rekordno visok nivo, dok je tokom trgovanja u petak korigirana naniže. Prema podacima Federalne carinske uprave Švicarske isporuke zlata iz te zemlje su u februaru smanjene na 157,6 tona sa januarskih 207 tona jer je prodaja u Kini i Hong Kongu smanjena. Ukupan izvoz zlata iz Švicarske je u februaru zabilježio smanjenje od 24%, dok je uvoz povećan za 11% u istom periodu. S druge strane, uvoz zlata u Kinu je od početka godine zabilježio rast usljed rasta potražnje tokom praznika. Uvoz nemonetarnog zlata (koji nije u sastavu deviznih rezervi) u zemlju je porastao na 372,2 tone u prva dva mjeseca godine. To je za 53% više u odnosu na isti period godinu dana ranije i najviše za tu dvomjesečnu prazničnu sezonu otkako je Bloomberg počeo sa prikupljanjem podataka 2017. godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.165,44 USD (2.003,55 EUR). Cijena zlata je u protekloj sedmici zabilježila rast od 0,44% na sedmičnom nivou.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.